

USTAWA

z dnia 15 czerwca 2007 r.

o lekarzu sądowym¹⁾

(Dz. U. z dnia 9 lipca 2007 r.)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa:

- 1) warunki oraz tryb nabywania i utraty prawa do wykonywania czynności lekarza sądowego;
- 2) zasady wykonywania czynności lekarza sądowego;
- 3) zasady finansowania czynności lekarza sądowego.

2. Przepisy ustawy stosuje się w przypadkach dotyczących usprawiedliwiania niestawienia z powodu choroby, na wezwanie lub zawiadomienie sądu lub organu prowadzącego postępowanie karne, zwanych dalej "organami uprawnionymi", w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.²⁾) oraz ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.³⁾), stron, ich przedstawicieli ustawowych, pełnomocników, świadków, oskarżonych, obrońców i innych uczestników postępowania, zwanych dalej "uczestnikami postępowania".

3. Przepisów ustawy nie stosuje się do osób pozbawionych wolności, których usprawiedliwianie niestawienia z powodu choroby regulują odrębne przepisy.

Art. 2. 1. Lekarzem sądowym w rozumieniu ustawy jest lekarz, z którym prezes sądu okręgowego zawarł umowę o wykonywanie czynności lekarza sądowego.

2. Lekarz sądowy wystawia zaświadczenia potwierdzające zdolność albo niezdolność do stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie organu uprawnionego uczestników postępowania z powodu choroby, zwane dalej "zaświadczeniami", na obszarze właściwości danego sądu okręgowego.

3. Lekarz sądowy przy wykonywaniu czynności związanych z wydawaniem zaświadczeń korzysta z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym.

Art. 3. Prezes sądu okręgowego określa liczbę lekarzy sądowych dla obszaru właściwości sądu okręgowego, mając na uwadze zapewnienie na tym obszarze dostępu do lekarza sądowego.

Art. 4. W zakresie określonym w ustawie uprawnienia prezesa sądu okręgowego przysługują prezesowi wojskowego sądu okręgowego, a uprawnienia prokuratora przysługują prokuratorowi wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury.

Rozdział 2

Nabywanie i utrata prawa do wykonywania czynności lekarza sądowego

Art. 5. 1. Lekarzem sądowym może zostać lekarz, który spełnia następujące warunki:

- 1) ma prawo wykonywania zawodu lekarza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- 3) nie był karany za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
- 4) ma nieposzlakowaną opinię;
- 5) uzyskał rekomendację okręgowej rady lekarskiej;

- 6) ma tytuł specjalisty lub specjalizację I lub II stopnia.
2. Lekarzem sądowym nie może zostać lekarz, wobec którego jest prowadzone postępowanie:
  - 1) o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
  - 2) związane z niedostatecznym przygotowaniem zawodowym;
  - 3) w przedmiocie niezdolności do wykonywania zawodu ze względu na stan zdrowia.

Art. 6. 1. Prezes sądu okręgowego zwraca się z pisemnym wnioskiem do właściwej okręgowej rady lekarskiej o przekazanie listy kandydatów na lekarzy sądowych, określając liczbę lekarzy w danych specjalnościach.

2. Okręgowa rada lekarska, w terminie 90 dni od dnia otrzymania wniosku, przekazuje prezesowi sądu okręgowego listę kandydatów na lekarzy sądowych wraz z rekomendacjami.

3. Prezes sądu okręgowego dokonuje wyboru z listy kandydatów na lekarzy sądowych lekarzy, z którymi zamierza zawrzeć umowę o wykonywanie czynności lekarza sądowego.

4. Przed zawarciem umowy o wykonywanie czynności lekarza sądowego prezes sądu okręgowego jest obowiązany poinformować kandydata na lekarza sądowego o przepisach w zakresie usprawiedliwiania niestawienia uczestników postępowań w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego albo ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego. Lekarz składa pisemne oświadczenie o znajomości tych przepisów.

5. Przed zawarciem umowy o wykonywanie czynności lekarza sądowego kandydat na lekarza sądowego składa prezesowi sądu okręgowego:

- 1) oświadczenie, że jest świadomy odpowiedzialności karnej za poświadczenie w dokumencie nieprawdy;
- 2) oświadczenie, że nie jest prowadzone przeciwko niemu postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 3) zaświadczenie o niekaralności.

Art. 7. 1. Prezes sądu okręgowego prowadzi wykaz lekarzy sądowych dla obszaru właściwości danego sądu okręgowego.

2. W wykazie lekarzy sądowych zamieszcza się imię i nazwisko lekarza sądowego, wraz z numerem telefonu, numer prawa wykonywania zawodu, informację o specjalizacji, terminie rozpoczęcia i zakończenia wykonywania czynności lekarza sądowego oraz miejscu, dniach i godzinach przyjęć.

3. Prezes sądu okręgowego przekazuje wykaz lekarzy sądowych prezesom sądów rejonowych, prezesom sądów apelacyjnych oraz Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, prokuraturze, komendom i komisariatom policji, innym organom uprawnionym do prowadzenia dochodzeń oraz okręgowej radzie adwokackiej i radzie okręgowej izby radców prawnych, właściwym dla obszaru właściwości danego sądu okręgowego.

4. Lekarz sądowy jest obowiązany niezwłocznie zgłosić prezesowi sądu okręgowego zmiany danych zamieszczonych w wykazie.

5. Prezes sądu okręgowego dokonuje zmian danych zamieszczonych w wykazie i przekazuje podmiotom, o których mowa w ust. 3, informacje o dokonanych zmianach.

Art. 8. 1. Informacje o miejscach, dniach i godzinach przyjęć lekarzy sądowych, wraz z ich imieniem i nazwiskiem oraz numerem telefonu, wywiesza się na tablicach ogłoszeń w siedzibach podmiotów, o których mowa w art. 7 ust. 3, a także w miejscach wykonywania zawodu lekarza przez lekarzy sądowych.

2. Wykaz lekarzy sądowych jest prowadzony w formie pisemnej. Dodatkowo wykaz może być prowadzony w formie elektronicznej i udostępniony na ogólnodostępnej stronie internetowej sądu okręgowego.

3. Wykaz lekarzy sądowych prezes sądu okręgowego przesyła właściwej okręgowej radzie lekarskiej.

Art. 9. 1. Okręgowa rada lekarska niezwłocznie przekazuje prezesowi sądu okręgowego informacje, które mogą mieć wpływ na wykonywanie czynności lekarza sądowego, w szczególności o podjętych uchwałach w przedmiocie pozbawienia prawa wykonywania zawodu, zawieszenia w prawie wykonywania zawodu albo ograniczenia wykonywania określonych czynności medycznych bądź zakończonych i prowadzonych postępowaniach karnych lub dotyczących odpowiedzialności zawodowej.

2. Lekarz sądowy jest obowiązany niezwłocznie poinformować prezesa sądu okręgowego o niespełnianiu warunków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1-3, oraz o prowadzonych postępowaniach, o których mowa w art. 5 ust. 2.

3. W przypadku uzyskania informacji, o których mowa w ust. 1, świadczących o niespełnianiu warunków, o których mowa w art. 5, lub informacji, o których mowa w ust. 2, prezes sądu okręgowego rozwiązuje umowę o wykonywanie czynności lekarza sądowego ze skutkiem natychmiastowym. Prezes sądu okręgowego informuje właściwą okręgową radę lekarską o rozwiązaniu umowy z lekarzem sądowym.

Art. 10. W razie powzięcia uzasadnionych wątpliwości co do rzetelności zaświadczenia wystawionego przez lekarza sądowego prezes sądu okręgowego może rozwiązać umowę o wykonywanie czynności lekarza sądowego ze skutkiem natychmiastowym. Przepis art. 9 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 3

Zasady wykonywania czynności lekarza sądowego

Art. 11. Lekarz sądowy wystawia zaświadczenie po uprzednim osobistym zbadaniu uczestnika postępowania i po zapoznaniu się z dostępną dokumentacją medyczną.

Art. 12. 1. Lekarz sądowy wystawia zaświadczenia w miejscach, dniach i godzinach ustalonych na podstawie umowy o wykonywanie czynności lekarza sądowego.

2. Właściwy do wystawienia zaświadczenia jest lekarz sądowy objęty wykazem lekarzy sądowych dla obszaru danego sądu okręgowego, właściwego dla miejsca pobytu uczestnika postępowania.

3. Jeżeli stan zdrowia uczestnika postępowania uniemożliwia stawienie się na badanie, lekarz sądowy przeprowadza badanie i wydaje zaświadczenie w miejscu pobytu tej osoby.

4. W przypadku pobytu uczestnika postępowania w szpitalu, hospicjum stacjonarnym albo innym zakładzie opieki zdrowotnej, przeznaczonym dla osób, których stan zdrowia wymaga udzielania całodobowych świadczeń zdrowotnych w odpowiednio urządzonym, stałym pomieszczeniu, lekarz sądowy może wydać zaświadczenie na podstawie udostępnionej dokumentacji, bez osobistego badania uczestnika postępowania. Przyczynę odstąpienia od osobistego badania lekarz sądowy wskazuje w zaświadczeniu.

Art. 13. Zaświadczenie może być wystawione po okazaniu wezwania lub zawiadomienia organu uprawnionego bądź po złożeniu oświadczenia o otrzymaniu wezwania lub zawiadomienia i okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość.

Art. 14. 1. Uczestnik postępowania jest obowiązany przedstawić lekarzowi sądowemu posiadaną dokumentację medyczną z przebiegu swojego leczenia.

2. Zakłady opieki zdrowotnej oraz lekarze udzielający świadczeń zdrowotnych są obowiązani niezwłocznie, na żądanie lekarza sądowego, udostępnić mu dokumentację medyczną z przebiegu leczenia osoby ubiegającej się o zaświadczenie.

Art. 15. 1. Lekarz sądowy prowadzi rejestr wystawionych zaświadczeń, zwany dalej "rejestrem".

2. Rejestr prowadzi się w formie pisemnej, odrębnie na każdy rok kalendarzowy.

3. Rejestr zawiera na górze każdej wypełnionej strony wskazanie nazwiska i imion lekarza sądowego, sądu, na którego obszarze właściwości wykonuje on czynności lekarza sądowego oraz określenie roku kalendarzowego.

4. Rejestr na dole każdej wypełnionej strony jest podpisywany przez lekarza sądowego i opatrywany jego pieczęcią.

5. Wpis do rejestru obejmuje:

- 1) kolejny numer wystawionego zaświadczenia;
- 2) datę wystawienia zaświadczenia;
- 3) nazwisko i imiona uczestnika postępowania oraz numer PESEL lub datę urodzenia - w przypadku braku numeru PESEL;
- 4) nazwę organu uprawnionego, który wystawił wezwanie lub zawiadomienie, i sygnaturę akt sprawy;

- 5) numer statystyczny choroby zgodny z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych;
- 6) potwierdzenie zdolności albo niezdolności stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie;
- 7) określenie przyczyny odstąpienia od osobistego badania uczestnika postępowania w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4;
- 8) nazwę i adres podmiotu, w którym lekarz sądowy zapoznał się z dokumentacją medyczną uczestnika postępowania lub który udostępnił tę dokumentację;
- 9) informację o kosztach dojazdu do uczestnika postępowania w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 3.

6. Do rejestru, o którym mowa w ust. 1, mają zastosowanie przepisy o ochronie danych osobowych.

7. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór zaświadczenia wystawianego przez lekarza sądowego, uwzględniając dane i informacje podlegające wpisowi do rejestru oraz wzór rejestru wystawionych zaświadczeń.

Art. 16. 1. Lekarz sądowy ma obowiązek udostępnić rejestr na żądanie prezesa sądu okręgowego, sądu lub prokuratora.

2. Po zakończeniu roku kalendarzowego, a także w razie rozwiązania umowy o wykonywanie czynności lekarza sądowego, lekarz sądowy niezwłocznie przekazuje rejestr do właściwego sądu okręgowego.

3. Rejestr jest przechowywany we właściwym sądzie okręgowym przez 15 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło przekazanie.

Art. 17. 1. Organ uprawniony może podjąć niezbędne czynności sprawdzające dla zweryfikowania rzetelności zaświadczenia.

2. W razie wątpliwości co do rzetelności wystawionego przez lekarza sądowego zaświadczenia organ uprawniony niezwłocznie zawiadamia właściwego prezesa sądu okręgowego, prokuraturę i okręgową radę lekarską.

3. Prokurator niezwłocznie zawiadamia prezesa sądu okręgowego o wszczęciu i ukończeniu postępowania przeprowadzonego na podstawie informacji, o której mowa w ust. 2.

Rozdział 4

Zasady finansowania wystawiania zaświadczeń

Art. 18. 1. Lekarzowi sądowemu przysługuje wynagrodzenie za każde wydane zaświadczenie.

2. W przypadku konieczności dojazdu do miejsca pobytu uczestnika postępowania lekarzowi sądowemu przysługuje zwrot kosztów dojazdu na zasadach określonych w przepisach dotyczących pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

3. Koszty wystawienia zaświadczenia, o których mowa w ust. 1 i 2, są finansowane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest Minister Sprawiedliwości, a w odniesieniu do sądów wojskowych, z części, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

4. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej i ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość stawki kwotowej i tryb finansowania wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1, oraz kosztów, o których mowa w ust. 2, mając na uwadze zakres czynności wykonywanych przez lekarzy sądowych, a także wzór zestawienia wystawionych zaświadczeń.

Art. 19. 1. Prezes sądu okręgowego, na wniosek organu uprawnionego, wstrzymuje wypłatę wynagrodzenia:

- 1) w razie uzasadnionych wątpliwości co do rzetelności zaświadczenia wystawionego przez lekarza sądowego;
- 2) jeżeli zaświadczenie nie zawiera wszystkich wymaganych elementów.

2. Organ uprawniony niezwłocznie zawiadamia prezesa sądu okręgowego o ustaniu lub potwierdzeniu okoliczności skutkujących wstrzymaniem wypłaty wynagrodzenia.

Art. 20. Za wystawienie zaświadczenia poświadczającego nieprawdę co do okoliczności usprawiedliwiającej niestawiennictwo nie przysługuje wynagrodzenie.

Rozdział 5

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 21. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.⁴⁾) po art. 214 dodaje się art. 214¹ w brzmieniu:

"Art. 214¹. § 1. Usprawiedliwienie niestawiennictwa z powodu choroby stron, ich przedstawicieli ustawowych, pełnomocników, świadków i innych uczestników postępowania, wymaga przedstawienia zaświadczenia potwierdzającego niemożność stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie sądu, wystawionego przez lekarza sądowego.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się do osób pozbawionych wolności, których usprawiedliwianie niestawiennictwa z powodu choroby regulują odrębne przepisy."

Art. 22. W ustawie z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89) w art. 18 w ust. 3 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

"4) ministrowi właściwemu do spraw zdrowia, sądom, prokuratorom, lekarzom sądowym oraz sądom i rzecznikom odpowiedzialności zawodowej, w związku z prowadzonym postępowaniem;"

Art. 23. W ustawie z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (Dz. U. z 2005 r. Nr 226, poz. 1943 oraz z 2006 r. Nr 117, poz. 790, Nr 191, poz. 1410 i Nr 220, poz. 1600) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 40 w ust. 2 w pkt 7 kropkę na końcu zdania zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:

"8) zachodzi potrzeba przekazania niezbędnych informacji o pacjencie lekarzowi sądowemu.";

2) w art. 50 dodaje się ust. 18 w brzmieniu:

"18. Wykonywanie funkcji lekarza sądowego w rozumieniu ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o lekarzu sądowym (Dz. U. Nr 123, poz. 849) nie jest indywidualną praktyką lekarską lub indywidualną specjalistyczną praktyką lekarską."

Art. 24. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 117:

a) § 2a otrzymuje brzmienie:

"§ 2a. Usprawiedliwienie niestawiennictwa z powodu choroby oskarżonych, świadków, obrońców, pełnomocników i innych uczestników postępowania, których obecność była obowiązkowa lub którzy wnosili o dopuszczenie do czynności, będąc uprawnionymi do wzięcia w niej udziału, wymaga przedstawienia zaświadczenia potwierdzającego niemożność stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie organu prowadzącego postępowanie, wystawionego przez lekarza sądowego."

b) uchyla się § 4,

c) po § 4 dodaje się § 5 w brzmieniu:

"§ 5. Przepisu § 2a nie stosuje się do osób pozbawionych wolności, których zasady usprawiedliwiania niestawiennictwa regulują odrębne przepisy;"

2) w art. 618 w § 1 pkt 9 otrzymuje brzmienie:

"9) należności biegłych lub instytucji wyznaczonych do wydania opinii lub wystawienia zaświadczenia, w tym koszty wystawienia zaświadczenia przez lekarza sądowego,"

Art. 25. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.⁶⁾) po art. 115 dodaje się art. 115a w brzmieniu:

"Art. 115a. § 1. Osobie pozbawionej wolności, w razie choroby uniemożliwiającej stawienie w postępowaniu prowadzonym przez sąd lub organ prowadzący postępowanie karne, na podstawie Kodeksu postępowania karnego, w którym obecność osoby pozbawionej wolności była obowiązkowa lub gdy wносиła ona o dopuszczenie do czynności, będąc uprawnioną do wzięcia w niej udziału lub przez sąd, na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego, zaświadczenie usprawiedliwiające niestawienie wystawia lekarz zakładu opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności.

§ 2. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, tryb wystawiania zaświadczenia potwierdzającego zdolność albo niezdolność stawienia osoby pozbawionej wolności w przypadku choroby na wezwanie lub zawiadomienie sądu lub organu prowadzącego postępowanie karne oraz sposób doręczania zaświadczenia sądowi lub organowi prowadzącemu postępowanie karne, mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego toku postępowania oraz uwzględniając specyfikę opieki zdrowotnej w warunkach izolacji więziennej."

Art. 26. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 126, poz. 876 oraz z 2007 r. Nr 21, poz. 123 i Nr 82, poz. 560) w art. 5 w ust. 1 w pkt 9 kropkę na końcu zdania zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 10 w brzmieniu:

"10) koszty wystawienia zaświadczenia przez lekarza sądowego."

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 27. Czynności procesowe dokonane przed wejściem w życie ustawy na podstawie przepisów dotychczasowych są skuteczne.

Art. 28. Wykaz, o którym mowa w art. 7, prezes sądu okręgowego sporządza po raz pierwszy do dnia 31 grudnia 2007 r.

Art. 28a. 1. W okresie do dnia 31 grudnia 2008 r. lekarzem sądowym w rozumieniu ustawy jest również inny lekarz dopuszczony przez prezesa sądu okręgowego do wykonywania czynności lekarza sądowego.

2. Dopuszczenie do wykonywania czynności lekarza sądowego odbywa się na podstawie zarządzenia prezesa sądu okręgowego w przypadku niemożności zawarcia dostatecznej liczby umów o wykonywanie czynności lekarza sądowego.

3. Do lekarza dopuszczonego do wykonywania czynności lekarza sądowego nie stosuje się art. 5 ust. 1 pkt 4-6, art. 6, art. 7 i art. 15.

Art. 29. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lutego 2008 r., z wyjątkiem art. 5-7 i 28, które wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2007 r.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się: ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej, ustawę z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy, ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417,

z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699 oraz z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 61, poz. 418, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794 i Nr 121, poz. 831.

- 3) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648 oraz z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664 i Nr 112, poz. 766.

- 4) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699 oraz z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 61, poz. 418, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794 i Nr 121, poz. 831.

- 5) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz.

1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648 oraz z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664 i Nr 112, poz. 766.

- ⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 111, poz. 1194, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 142, poz. 1380 i Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 210, poz. 2135, Nr 240, poz. 2405, Nr 243, poz. 2426 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1363 i Nr 178, poz. 1479 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 226, poz. 1648.